

NUMERIČKA MATEMATIKA — POPRAVNI KOLOKVIJ

1. rujna 2016.

Upute: Na kolokviju je dozvoljeno koristiti samo pribor za pisanje i brisanje, neprogramabilni kalkulator, te službeni šalabahter. Sva rješenja napišite isključivo na papire sa zadacima, jer jedino njih predajete. Ne zaboravite se **potpisati** na svim papirima! Skice smijete raditi i na drugim papirima koje će vam dati dežurni asistent.

Izračunata rješenja (brojevi), **bez opisa postupka kako se do njih dolazi**, odnosno, **bez ocjene greške** koja garantira traženu točnost — **ne vrijede**, tj. donose 0 bodova!

Rezultati: petak, 2. rujna 2016., rano ujutro na webu.

Uvid u kolokvije: petak, 2. rujna 2016., u 11 sati.

ZADATAK 1

1

(10 + 10 = 20 bodova.)

- (a) Iskažite teorem o jedinstvenosti i egzistenciji LR faktorizacije. Kada za matricu A kažemo da je pozitivno definitna? Izvedite kriterij za provjeru pozitivne definitnosti matrice A , korištenjem LR faktorizacije.
- (b) Neka je $x_0 < x_1 < \dots < x_n$ zadana mreža čvorova i neka je funkcija f zadana na intervalu $[x_0, x_n]$.
- Napišite definiciju **kubične splajn** interpolacije za funkciju f na zadanoj mreži. Koje uvjete interpolacije i glatkoće zadovoljava ova interpolacija?
  - Ukratko komentirajte i argumentirajte je li ova interpolacija lokalna.
  - Uz koje uvjete na mreže čvorova dobivamo uniformnu konvergenciju ove interpolacije prema funkciji f ? Kojeg je reda ta konvergencija i o čemu to ovisi?

NUMERIČKA MATEMATIKA — POPRAVNI KOLOKVIJ — ZADATAK 2

1. rujna 2016.

(15 bodova.) Korištenjem faktorizacije Choleskog riješite linearni sustav $Ax = b$, gdje su

$$A = \begin{bmatrix} 9 & 12 & 15 & -3 \\ 12 & 17 & 22 & -2 \\ 15 & 22 & 33 & 11 \\ -3 & -2 & 11 & 42 \end{bmatrix}, \quad b = \begin{bmatrix} -15 \\ -19 \\ -7 \\ 57 \end{bmatrix}.$$

NUMERIČKA MATEMATIKA — POPRAVNI KOLOKVIJ — ZADATAK 3

1. rujna 2016.

(15 bodova.) Zadana je funkcija

$$f(x) = \cos x, \quad x \geq 0,$$

i tražena točnost $\varepsilon = 10^{-2}$. Funkciju f interpoliramo po dijelovima linearnom funkcijom na intervalu $[0, \pi/2]$, na sljedeći način. Početni čvor je $x_0 = 0$. Svaki sljedeći čvor x_i nalazimo iz prethodnog čvora x_{i-1} , tako da je $x_i > x_{i-1}$, i da x_i bude maksimalno udaljen od x_{i-1} , koliko to dozvoljava ocjena (uniformne) pogreške za linearnu interpolaciju na intervalu $[x_{i-1}, x_i]$, uz zadanu točnost ε . Postupak ponavljamo sve dok ne dobijemo $x_i \geq \pi/2$.

Nađite sve potrebne čvorove i izračunajte maksimalnu pravu grešku pripadne, po dijelovima linearne, interpolacije na $[0, \pi/2]$.

NUMERIČKA MATEMATIKA — POPRAVNI KOLOKVIJ — ZADATAK 4

1. rujna 2016.

(20 bodova.) Zadana je funkcija

$$f(x) = x^2 - 4$$

na intervalu $[-1, 1]$. Za bilo koji $n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, neprekidnom metodom najmanjih kvadrata nađite najbolju aproksimaciju funkcije f u vektorskom prostoru $\mathcal{T}_n$ trigonometrijskih “polinoma”, periodičnih na intervalu $[-1, 1]$. Navedite funkcije baze u tom prostoru i njegovu dimenziju. Ovisi li koeficijenti u dobivenoj aproksimaciji o parametru n (odnosno, o dimenziji prostora $\mathcal{T}_n$)? Argumentirajte odgovor!

NUMERIČKA MATEMATIKA — POPRAVNI KOLOKVIJ — ZADATAK 5

1. rujna 2016.

(15 bodova.) Odredite težine w_1 , w_1' , w_2 i čvor x_2 u općoj integracijskoj formuli oblika

$$\int_0^1 f(x) dx \approx w_1 f(0) + w_1' f'(0) + w_2 f(x_2),$$

iz uvjeta egzaktnosti ove formule na vektorskom prostoru polinoma što je moguće većeg stupnja. Koliki je polinomni stupanj egzaktnosti ove formule?

Pomoću ove formule izračunajte približnu vrijednost integrala

$$\int_0^{\pi/2} \sin t dt$$

i nađite pravu grešku.

NUMERIČKA MATEMATIKA — POPRAVNI KOLOKVIJ — ZADATAK 6

1. rujna 2016.

(20 bodova.) Zadan je realni broj $a > 0$. Za računanje njegove recipročne vrijednosti $1/a$ koristimo Newtonovu metodu za numeričko rješavanje jednadžbe

$$\frac{1}{x} - a = 0,$$

s početnom točkom $x_0 = 1$.

- (a) Dokažite da Newtonova metoda s početnom iteracijom $x_0 = 1$ konvergira prema pravom rješenju, ako i samo ako je $a < 2$. Što se događa za $a \geq 2$?
- (b) Izračunajte rješenje za $a = 3/2$, s točnošću $\varepsilon = 10^{-4}$.

Napomena: Detaljno obrazložite sve svoje tvrdnje vezane za lokaciju nultočke i ocjenu greške.